

DOTACE MŽP KE SNIŽOVÁNÍ ENERGETICKÉ NÁROČNOSTI BUDOV

Eva Kolečková, Jiří Jeřábek

Budovy představují v České republice jeden z nejvýznamnějších zdrojů spotřeby energie a emisí skleníkových plynů. Ministerstvo životního prostředí proto systematicky rozvíjí dotační a podpůrné programy zaměřené na snižování jejich energetické náročnosti. Článek přináší přehled hlavních nástrojů podpory – programu Nová zelená úsporám, nové výzvy ENERGov z Modernizačního fondu a reformy energetického poradenství.

Budovy jsou v České republice zodpovědné za přibližně 40 % celkové spotřeby energie a téměř 36 % emisí CO₂. Zvyšování jejich energetické účinnosti je proto zásadní pro plnění národních i evropských klimaticko-energetických cílů. Ministerstvo životního prostředí na tyto požadavky reaguje rozvojem dotačních programů Ministerstva životního prostředí a Státního fondu životního prostředí ČR (SFŽP ČR). Kromě tradičního programu Nová zelená úsporám byly v roce 2025 vyhlášeny nové výzvy pro energetické úspory veřejných budov a do realizační fáze se dostala reforma energetického poradenství, která má za cíl vytvořit jednotný a dostupný systém odborné podpory pro domácnosti, obce i firmy.

Významný prostor v programu mají i bytové domy. Ty představují segment s velkým energetickým potenciálem a zároveň s největšími organizačními i finančními nároky. U veřejného sektoru dosahuje dotace až 70 % užitelných nákladů. Do dnešního dne bylo zatepleno více než 9 400 bytových domů, tedy zhruba 170 tisíc bytových jednotek.

Novinkou poslední fáze je také propojení dotací s bankovním financováním. Žadatelé mají možnost získat výhodný úvěr, který navazuje na poskytnutou podporu a může dosáhnout až dvojnásobku její výše. Tento přístup má zásadní význam především pro středně a nízkopříjmové domácnosti, kterým otevírá cestu k rozsáhlejší renovacím.

Nová zelená úsporám

Program Nová zelená úsporám (NZÚ) patří dlouhodobě k nejvýznamnějším nástrojům podpory energetických úspor v České republice. Od února 2025 vstoupil program do nové etapy. Pro majitele rodinných domů byly spuštěny dvě větve podpory – „Oprav dům po babičce“ a „Nová zelená úsporám Light“. První směřuje na komplexní rekonstrukce s povinným zateplením celé obálky domu. Varianta Light je naopak určena pro částečné, rychlé a méně nákladné renovace, zahrnuje v sobě i zvýhodnění pro seniory a nízkopříjmové domácnosti. Nabízí podporu na částečné zateplení, výměnu oken či instalaci malých fotovoltaických elektráren. Klíčovou výhodou programu je zálohové financování. Do září 2025 bylo v rámci NZÚ Light schváleno téměř 100 tisíc žádostí s objemem přes 10 mld. Kč.

Výzva ENERGov

Ministerstvo životního prostředí v září 2025 vyhlásilo novou výzvu z Modernizačního fondu na komplexní renovace památkově chráněných a architektonicky cenných veřejných budov. Alokace činí 500 mil. Kč a žádosti lze podávat do 30. dubna 2026.

Historické budovy patří mezi energeticky nejnáročnější objekty v českém stavebním fondu. Jejich renovace musí vždy respektovat kulturní hodnoty a formu památkové ochrany, což může výrazně komplikovat aplikaci standardních renovačních postupů. Nová výzva ENERGov č. 1/2025 z Modernizačního fondu přináší další kolo dotační podpory. O dotaci se mohou ucházet obce, města, kraje, veřejnoprávní instituce, příspěvkové organizace, školy, nadace a další subjekty veřejného sektoru.

Podpora je poskytována formou jednotlivých dotací a její výše závisí na rozsahu renovace. U projektů je stanoven základní požadavek na úsporu primární energie z neobnovitelných zdrojů minimálně o 10 % a snížení konečné spotřeby energie také o 10 %. Celková dotace může pokrýt až 50 % způsobilých výdajů projektu, přičemž se podporuje nejen samotná realizace, ale i projektová příprava a technický dozor.

Spektrum podporovaných opatření je široké. Zahrnuje komplexní stavební úpravy obálky budovy vedoucí ke zlepšení tepelnotechnických vlastností, výměnu či rekonstrukci zdrojů vytápění za obnovitelné zdroje a další opatření. Podporovány jsou také opatření ke zlepšení kvality vnitřního prostředí.

Ministerstvo životního prostředí pro podporu žadatelů publikovalo metodickou příručku „Energeticky úsporné renovace architektonicky a historicky cenných bu-

dov". Příručka zdůrazňuje význam komplexního energetického konceptu, který musí být vždy individuálně přizpůsoben konkrétní budově, její památkové hodnotě a novému funkčnímu využití.

Výzva ENERGov navazuje na předchozí úspěšnou výzvu z roku 2023, v níž bylo čtyřmiliardovou alokací podpořeno 168 projektů.

Reforma energetického poradenství

Současně s dotačními programy realizuje MŽP reformu energetického poradenství, která má být základním stavebním kamenem tzv. renovační vlny v České republice. Reforma je financována z prostředků Národního plánu obnovy a jejím cílem je vytvořit dostupnou, odbornou a nezávislou síť poradenských služeb napříč celou zemí.

Nový systém propojuje stát, kraje, obce a odbornou veřejnost. Vzniká síť energetických poradců a poradenských center, která se neustále rozšiřuje a má být dostupná každému zájemci o úspory energie a renovaci budovy.

Systém je vystavěn na třech pilířích:

- **odbornost** – poradci musí být autorizovaní či certifikovaní odborníci, kteří

splňují stanovené kvalifikační požadavky,

- **nezávislost** – zajištěna zapojením krajů, veřejnoprávních organizací a akademické sféry,
- **dostupnost** – rozšíření poradenské sítě prostřednictvím místních akčních skupin, energetických konzultačních a informačních středisek (EKIS) a nově školených odborníků v oblasti klimatu a energetiky.

Každý poradce či poradenský subjekt zapojený do systému musí být registrován v evidenci poradců SFŽP ČR a dodržovat etický kodex. Tím je zajištěna kontrola kvality a odborné úrovně poskytovaného poradenství.

V rámci reformy byly v roce 2025 vyhlášeny výzvy na podporu osvětových a vzdělávacích aktivit, vzdělávání nových poradců a energetických manažerů, vznik krajských energetických center a tvorbu klimaticko-energetických strategií obcí. Tyto kroky mají posílit kapacity veřejné správy a zajistit, aby kvalifikované poradenství bylo dostupné i v menších regionech. Do budoucna se počítá také s výzvou na podporu renovačních pasů budov, která by měla být spuštěna na počátku roku 2026.

Renovační pas budovy bude nástroj, který majitelům umožní plánovat re-

konstrukci krok za krokem. Vlastníkovi nabídne podrobný přehled aktuálního energetického stavu budovy, doporučení pro jednotlivá opatření, jejich pořadí, finanční i technické parametry.

Zavedení renovačních pasů má zásadní význam pro zvýšení efektivity vynakládaných prostředků. Umožní vlastníkům činit informovaná rozhodnutí a plánovat renovaci komplexně, nikoliv pouze formou jednotlivých, nekoordinovaných zásahů. Z pohledu státu představují renovační pasy důležitý nástroj pro sledování pokroku při snižování energetické náročnosti budov a pro zacílení budoucích dotačních programů. Ministerstvo životního prostředí proto připravuje metodiku a finanční podporu pro jejich zpracování, která by měla být dostupná v roce 2026.

*Ing. Eva Kolečková
Oddělení financování Nové zelené
úsporám a Národního plánu obnovy
Odbor financování
dekarbonizace ekonomiky
Ministerstvo životního prostředí*

*Jiří Jeřábek
Oddělení Modernizačního fondu
a využití výnosů ETS
Odbor financování
dekarbonizace ekonomiky
Ministerstvo životního prostředí*

ENGLISH ABSTRACT

Subsidies from the MoE for Reducing the Energy Performance of Buildings, by Eva Kolečková, Jiří Jeřábek

Buildings represent one of the most significant sources of energy consumption and greenhouse gas emissions in the Czech Republic. The Ministry of the Environment, therefore, systematically develops subsidy and support programmes aimed at reducing their energy performance. This article provides an overview of the main support instruments – the New Green Savings Programme, the new ENERGov call from the Modernisation Fund, and the energy consultancy reform.